

دلایل اجتماعی و اقتصادی عدم انصراف

شهروندان تهرانی از دریافت یارانه نقدی^۱

Social and Economic Tehrani Citizens'
Motivations for Refusing to Withdrawal
from Receiving Subsidies

Leila Malaei¹, Talie Khademian²

لیلا ملائی^{*}، طلیعه خادمیان^{**}

Introduction: The withdrawal of receiving direct subsidies were not associated with people willingness. After seventy-three million people registered in the second phase of subsidy and most of them refuse to withdrawal from receiving cash subsidies speculation and analysis were provided to explain why this issue was raised. This process aim to eliminate the subsidies for fuel, food, water, electricity and other items gradually and change the type of subsidy. People be paid in cash for subsidy and income which is earned from this type of subsidy was supposed to spent on civilian and cultural works.

Considering the negative consequences and challenges of the cash subsidy, social and economic citizens' motivations for refusing to withdrawal from receiving subsidies was raised as an issue. Thus, this study sought to examine the social and economic reasons of this issue.

Methods: The aim of research in every field is understanding the explanation of a series of variables. In this study, according to different levels of measurement variables, methods and techniques

مقدمه: طرح انصراف مردم از دریافت یارانه نقدی با استقبال مردم همراه نشد. و پس از ثبت نام هفتاد و سه میلیون نفر در مرحله هدفمندی یارانه‌ها و انصراف حداقلی مردم از دریافت یارانه نقدی در این مرحله گمانه‌زنی‌ها و تحلیل‌هایی برای تبیین چرایی این موضوع مطرح شد. بنا بود که در این فرایند با حذف تدریجی یارانه‌ها از مواد سوختی، مواد خوراکی، آب، برق و سایر اقلام در ایران نوع یارانه دادن تغییر کند که بخشی از این یارانه‌های حذف شده و به صورت نقدی به مردم پرداخت شود و سایر درآمد این کار صرف کارهای عمرانی و فرهنگی گردد. با توجه به عواقب منفی و چالش‌هایی که پرداخت یارانه نقدی به شهروندان به همراه داشت، عدم مشارکت مردم در فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها و عدم انصراف از یارانه نقدی به عنوان مسأله‌ای قابل تامل مطرح شد و این سؤال مطرح شد که دلایل عدم انصراف از دریافت یارانه نقدی از سوی شهروندان چه بوده است؟. از این رو تحقیق حاضر در پی بررسی دلایل اجتماعی و اقتصادی عدم انصراف از دریافت یارانه نقدی برآمده است.

۱- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه لیلا ملائی به راهنمایی سرکار خانم دکتر طلیعه خادمیان در دانشگاه آزاد تهران شمال ارائه شده است

* کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد تهران شمال
** دکتر جامعه‌شناس، دانشگاه آزاد تهران شمال، (نویسنده مسئول)،
<Sonia_khademian@yahoo.com>

1. M.A in Social Science Research
2. Ph.D in sociology,
<Sonia_khademian@yahoo.com>

used for data analysis The supply of data and information and statistical information in the form of common tools and techniques, statistical collection of Social Sciences (spss) is used. In this study, to describe the one-dimensional tables and graphs, central tendency (mean) and dispersion (standard deviation) will be used And to explain the findings of a two-dimensional tables, and Kolmogorov-Smirnov, Chi-square, t-samples and two independent samples (t), Pearson and Spearman correlation will be used. The most general social survey research and data collection method in which certain groups of people will be asked to answer some questions specific. Data was collected using different methods such as questionnaires, observation, etc. is used. However questionnaire is the most widely used techniques. This research is a descriptive study was conducted as a survey. Questionnaire was used for data collection. The main test method measures the credibility of peer review in its meaning and concept. This kind of attention and scrutiny is a method of determining the validity of To achieve this various methods have been used. According to the results the following table (99%) say that fear of the future is their reason to refuse to withdrawal from receiving cash subsidies ($t = 11.940$, $p < 0.001$). were selected. This study was a Survey Research, the statistical population was citizens from regions 2, 6 and 16 included 1137275 people. Data collected via questionnaire that has face Formal and its reliability is 78. The sample size was 384, calculated using the formula Cochran, and to access the sample of random sampling method was used. To explain the results of the chi-square test, one-sample and Pearson and Spearman correlation was used.

روش: هدف از تحقیق در هر زمینه‌ای، رسیدن به یک سری شناخت‌ها و تبیین روابط متغیرها است. برای رسیدن به این هدف از روش‌های مختلفی استفاده شده است. ((روش تحقیق مجموعه‌ای از قواعد، ابزارها و راه‌های معتبر و نظام‌یافته برای بررسی واقعیت‌ها، کشف مجهولات و دست‌یابی به راه‌حل و مشکلات است)). تحقیق حاضر با روش تحقیق پیمایشی است جامعه آماری پژوهش شامل شهروندان مناطق ۱۶، ۶ و ۲ شهر تهران هستند که تعدادشان ۱۱۳۷۲۷۵ نفر بود. ابزار جمع‌آوری تحقیق پرسشنامه است که از اعتبار صوری برخوردار است و میزان پایایی آن نیز ۷۸٪ است. برای تبیین یافته‌ها از آزمون خی‌دوی، تی تک نمونه و همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شده است.

یافته‌ها: ترس از آینده، نارضایتی از وضعیت معیشت، نارضایتی از وضعیت معیشتی، بدبینی و عدم‌اطمینان مردم به وضعیت اقتصادی و درآمد در آینده، عدم‌اعتماد مردم به دولت، اعتقاد به رانت‌خواری و فساد اقتصادی در کشور، عملکرد دولت از طریق رسانه‌ها به ترتیب مهمترین عوامل تاثیرگذار در عدم‌انصراف مردم از یارانه است.

بحث: دولت جهت اجرای موفقیت‌آمیز طرح‌های اقتصادی و غیراقتصادی نیازمند مشارکت مردم است که این امر نیازمند بهبود وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم، ارتقاء اعتماد مردم به دولت و کاهش فساد در ساختارهای دولتی و... است.

کلیدواژه: یارانه، هدفمندی یارانه، عدم‌انصراف از یارانه

تاریخ دریافت: ۹۴/۲/۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۲/۱۴

مقدمه

Findings: Fear of the future, dissatisfaction with life condition, economic status and future income, pessimism and uncertainty, mistrust of the government, believing bribery and corruption in the country, the government operation through the media are the Tehran citizens' motivations for refusing to withdrawal from receiving public subsidies. The findings obtained by the y-test showed that fear of the future, dissatisfaction with life conditions, pessimism and unreliability of the people about income future, unreliability of the people to the government, belief in economic rents and corruption in the country and weak performance of the government in the media were the reasons of the people who did not gave up getting the subsidy. Moreover, income and economic uncertainty and unreliability of the people to the government were the most important factors, respectively.

Discussion: The government needs the cooperation of the people to perform successfully the economical and uneconomical plans, in which life conditions of the people and their confidence to the government should be improved and corruption in state structures should be reduced and so on. 20 of Farvardin 1393(Persian date) reform implementation and registration of candidates began this stage. The government was obliged by its own mechanism to the stage to perform. Eleventh government resolution on identifying those in need and distribute subsidies among them, which you do by signing up applicants began again and anticipated 20 percent of the number of applicants will be reduced at this stage. But people withdraw receiving cash

طرح تحول اقتصادی به‌ویژه هدفمندکردن یارانه‌ها، در راستای تحقق اهداف در نظر گرفته شده در سند چشم‌انداز ۲۰ سال ایران به اجرا درآمد. اما طرح هدفمند کردن یارانه‌ها به نتایج پیش‌بینی شده خود نرسید. عوامل مختلفی در این خصوص تأثیرگذار بود. برخی معتقد بودند که اختصاص نیافتن بخش مهمی از منابع هدفمندی یارانه‌ها به بخش تولید عامل بی‌اثرسازی یارانه‌ها است. از سوی دیگر یک‌سال پس از اجرای این طرح برخی بررسیها نشان داد که کاهش مصرف انرژی پس از هدفمندی یارانه‌ها مقطعی بوده و رفتار غلط مصرفی مشترکان دوباره مانند گذشته در حال بازگشت است. کارشناسان معتقد بودند، با اینکه سه سال از اجرای طرح گذشته است نه تنها عدالت اجتماعی برقرار نشده، بلکه شکاف طبقاتی و هدر رفتن منابع ملی موجب شده طرحی که با پرداخت پول به مردم آغاز شد را شکست خورده ارزیابی کنند. دو دلیل عمده برای شکست خوردن طرح هدفمندی یارانه وجود دارد.

۱- استراتژی کاهش مصرف به‌طور کامل شکست خورده است. ۲- به دلیل تورم دستاوردهای محدود هدفمندسازی یارانه‌ها به شدت محدود شد. مجموعه‌ای از این عوامل باعث شد که دولت یازدهم اقدام به اجرای مرحله دوم طرح هدفمندی یارانه‌ها نماید (ترکان، ۱۳۹۲).

subsidies was not welcomed by people receiving cash subsidies and then the seventy-three million people registered in the second phase of subsidy and at least people withdraw receiving at this stage to explain why this issue was raised speculation and analysis

The findings showed that economic uncertainty and income are the most important factors in citizens' motivations for refusing to withdrawal from receiving cash subsidies The findings suggest that citizens' mistrust of the state is one of the main reasons for refusing withdrawal from subsidies. Dealing decisively with the perpetrators of the macro-economic corruption will increase people's trust in government. Job and income are other factors. In this research, in order to access the target population of random sampling method is used.

Keywords: Subsidies, Subsidies withdrawal, Targeted subsidies

مرحله دوم طرح هدفمندی یارانه‌ها از ۲۰ فروردین ۱۳۹۳ و با ثبت‌نام از متقاضیان این مرحله آغاز شد. این مرحله از طرح با مجوزی که از جانب مجلس شورای اسلامی در چارچوب تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ به دولت داده شده است، دولت را موظف کرده با ساز و کاری که مورد نظر خودش می‌باشد، این مرحله را به انجام برساند (سلطانی، ۱۳۹۳). دولت یازدهم تصمیم جدی بر شناسایی افراد نیازمند و توزیع یارانه در میان آنها داشت که با ثبت‌نام دوباره از متقاضیان آغاز شد و پیش‌بینی می‌شد در همین مرحله، ۲۰ درصد از تعداد متقاضیان کاسته شود.

دولت از ابزارهای مختلفی از جمله تبلیغات مستمر در صداوسیما (زیرنویس، مصاحبه و حتی تبلیغ انصراف توسط بازیگران سریالهای نوروزی)، یاری گرفتن از هنرمندان و ورزشکاران، راه‌اندازی کمپینی توسط حامیان دولت با عنوان «نه، به یارانه نقدی» مردم را تشویق کردند تا از یارانه انصراف دهند. البته از ابزار تهدید هم استفاده شد و یارانه‌بگیرانی که به دروغ خود را مستحق دریافت یارانه بدانند و درآمدها و داراییهای خود را کم‌تر گزارش کنند نیز، تهدید به جریمه نقدی و محرومیت از اعتبارات بانکی نمودند. اما طرح انصراف مردم از دریافت یارانه نقدی با استقبال مردم همراه نشد و با وجود تبلیغات گسترده، طرح دعوت به انصراف از یارانه‌ها با شکست مواجه شد و در نهایت حدود نه درصد مردم به تقاضای دولت تدبیر و امید تن دادند (بروجردی، ۱۳۹۳). پس از ثبت‌نام